

Klis

Het is nog lekker weer voor een wandeling in de natuurtuin. Een trui is warm genoeg. Toch merk ik dat het al herfst is. Het licht is anders dan in de zomer. De zon staat lager. De tuin is anders. Nog wel groen. Maar het voelt alsof alles tot stilstand aan het komen is. Dat is natuurlijk ook zo. De natuur bereidt zich nu voor op de winter. De groei is er uit. Verschillende soorten zijn aan het verdorren. Het grijskruid is nu echt grijs.

Ik buk me om wat nog bloeiende beemdkroon te bekijken. Die blijft ook maar bloeien, van het voorjaar tot in de herfst. Dan zie ik iets aan de mouw van mijn trui hangen. Wat is dat? Bruine bolletjes, en niet van de bakker. Van de klis. Of de klit. Die namen mogen allebei, geloof ik. Dat is vast gebeurd toen ik over het pad langs de wal naar de tuin toe liep. Daar staat zo'n plant. In de zomer zijn die bollen paars, maar nu bruin en vol met stekelige haakjes. De klis bereidt zich voor op de winter. De bolletjes met zaden moeten voor de winter op een goed plekje liggen. Daar rusten ze dan tot het voorjaar. Tot ze ontkiemen. Daarom worden ze nu verspreid door langslopende dieren of mensen met wollen truien, zoals ik. Mijn trui zit onder, van mijn schouder tot mijn elleboog.

Op het bankje onder de grote wilg pluk ik mijn trui schoon. Dan hoor ik een hoop gezoem. Ik kijk om me heen. De wilg is begroeit met bloeiende klimop. Bijtjes zoemen als gekken rond de bloemen van de klimop. Ook aan het voorbereiden op de winter. Hun laatste maal dit jaar, nog even flink stuifmeel eten, nu het nog kan. Binnenkort komen ze tot stilstand. Dan zitten ze stil in hun kasten, te wachten op het voorjaar.

“En de mensen?” denk ik. Vroeger bereidden mensen zich in de herfst ook voor op de winter. Oogsten, eten conserveren, roken, inmaken. Een voorraad voor de winter. En dan een tijd rustiger aan. Koud, weinig daglicht, veel binnen, in slecht verwarmde donkere huizen. Veel slapen. Het bed was in de winter de beste plek. De moderne kantoorgeneratie doet ook zo iets, maar dan korter. De weken voor kerst werken ze zich drie slagen in de rondte. Alsof ze daarna drie maanden in winterslaap gaan. Maar nee hoor, na twee weken vakantie gaan ze weer aan de slag. De bijen en de zaden hebben het beter voor elkaar. Drie maanden wintervakantie. Dat lijkt mij ook wel wat. Hoewel? Een paar maanden niet eten? Buiten, in de kou, wachten op het voorjaar? Nee, dan toch liever naar kantoor.

Adriaan de Haas